Največji slovenski dnevnik v Združenih državah

Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21. 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 109. — ŠTEV. 109. — NEW YORK, MONDAY, MAY 10, 1926. — PONDELJEK, 10. MAJA 1926. — VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

GENERALNA STAVKA SE ŠIRI

Stavka angleških delavcev se je razširila na "drugo obrambno črto". — Pomoč, katero so ponudili sovjeti, je bila zavrnjena. — Baldwin je izzval unije, kojih namen je baje izstradati narod. — Kaj pravijo kapitalisti in kaj delavci.

LONDON, Anglija, 9. maja. — Ker so se stavkarji vmešavali v dobavo živil na londonskih dokih, je stavila vlada v službo veliko množino oboroženih kar in tankov.

Vlada se bo poslužila vseh svojih sil, da zlom stavko organiziranega delavstva.

Delavstvo se je odzvalo s tem, da je poklicalo v boj "drugo obrambno črto". To simpatijsko gibanje, ki vključuje delavce v bistveni industriji za izdelovanje plina in elektrike, ni bilo oficijelno odobreno od strokovno unijskega kongresa, a delavski voditelji niso vprizorili nobenega poskusa, da preprečijo izbruh stavke delavcev "druge obrambne črte".

Stavkarji so stavili ponudbo, da puste mimo vse vlake, obložene z živili in vsa motorna vozila, služeča v ta namen, pod pogojem, da podpišejo tozadevna dovoljenja delavski voditelji, a vlada je ta predlog odklonila.

Ministrski predsednik Baldwin je odločno zanikal vsako prizadevanje vlade, da zniža življenske standarde angleških delavcev, posebno pa premogarjev. V nadaljnem je izjavil, da si bo na vse mogoče načine prizadeval izboljšati položaj premogarjev, če bi strokovno-unijski kongres preklical poziv na generalno stavko.

Pozno včeraj zvečer je objavila vlada, da bo ustanovila novo obrambno silo, ki se bo nazivala "civilna konštablerska rezerva" ter bo obstajala iz mož, zapriseženih kot posebni konštablerji.

Splošni položaj, posebno pa v Londonu, se je izdatno izboljšal. Vladi se je posrečilo izpopolniti obratovanje železnic, busov in drugih prevoznih sredstev. V centralnem Londonu pa so bile ceste včeraj bolj zapuščene kot kdaj tekom preteklega tedna, izza izbruha stavke.

LONDON, Anglija, 9. maja. — Colvin, ki je glavni urednik kapitalistične Morning Post, piše:

— Kot sem ugotovil zadnjikrat, je odredil akcijski svet stavkarjev vmešavanje v prevoz živil, vsled česar je vlada odločno odklonila poniževalno ponudbo, da smejo nuditi stavkarji varnostno spremstvo takim vlakom. Posledica tega je bila, da so skušali ovirati železniški promet.

V enem slučaju je bil neki policist direktno vržen pred lokomotivo. V nekem drugem slučaju je skušal šofer prodreti skozi ljudsko množico, in posledica tega je bila, da so morali več ljudi odvesti v bolnico.

Kljub vsem znakom bližajočega se oboroženega konflikta kaže velika večina stavkarjev tradicijonalno angleško vpoštevanje postave in reda. Resnična nevarnost prihaja iz vrst revolucijonarnih voditeljev, ki hočejo zavesti svoje pristaše v nasilja, ter iz vrst kriminalcev, katerim se zdi prilika ugodna, da nemoteno slede svojim poslom ter ropajo občinstvo.

Mnenje Hamiltona Fyfe, urednika delavskega organa, Daily Herald:

— Še nikdar v zgodovini niso uradniški uslužbenci Londona in drugih velikih mest s takim veseljem pozdravili nedelje kot včeraj. Nekateri med njimi, ki morajo hoditi na dolge razdalje, proklinjajo delavstvo, a slehrni je prepričan, da kaže delavstvo čudovit duh solidarnosti.

Učitelji so že davno spoznali, da se nahajajo njih interesi na strani onih, ki se morajo boriti za vsakdanji kruh. V pozivu nekega voditelja učiteljev se glasi, da se morajo pripraviti tudi učitelji na primerno skrčenje plač v slučaju, da bi se posrečilo skrčiti plače premogarjev. Na letni konferenci učiteljske zveze sta le dva glasovala proti temu, da se pošlje premogarjem denarno in moralno pomoč.

Kar se tiče železniških uradnikov, so prenehali skoro kot en mož z delom, kakorhitro je bila proglašena stavka. Številni, ki niso pripadali unijam, so se odzvali pozivu na stavko, gnani od splošnega navdušenja.

Značilno primero simpatij, katere uživajo stavkarji celo med premožnimi razredi zasledimo v sklepu Oxford Union, dijaške družbe, ki je strogo obsodila vlado radi njenega stališča, ko je prekinila vsa pogajanja. Istega mnenja je tudi konservativni tedenski list Spectator.

Ekspedicija v pokrajino pritklikavcev.

Ekspedicija Smithsonian zavoda, ki bo vključevala 400 domačinov, bo skušala prodreti v gorovje Nove Gvineje.

WASHINGTON, D. C., 9. maja. Zrakoplovska ekspedicija, katero podpira Smithsonian zavod, se je lotila naloge, da preišče največje nepoznano ozemlje sveta ter njega istotako nepoznano pritlikavsko prebivalstvo. Soglasno s poročili, katera je poslal zavodu dr. Irving, ki načeljuje ekspediciji se je napotilo od tristo do štiristo mož ob toku reke Memberamo proti zasneženim goram nizozemske Nove Gvineje.

— Štiristo let je poteklo izza časa, ko so videle oči prvega Evropejca Novo Gvinejo, a gorato zaledje dežele se je dosedaj uspešno ustavljalo poskusom civiliziranega človeka, da prodre v njega tajnosti.

Džunglja ob obrežju, s svojimi močvirji, mrčesjem in drugimi nevarnostmi, je predstavljala uspešno seč proti vsem prodiranjem v notranjost.

Ekspedicijo podpira, poleg Smithsonian zavoda tudi nizozemska iztočno-indijska vlada.

Ustje Memberamo reke se nahaja ob severni obali rta d'Urville. Ekspedicija prodira južno ob reki ter upa prodreti do gorovja.

Ekspediciji pridelјeni aeroplan bo pregledal džunglјo ter ugotovil najboljša mesta, skozi katera bo mogoče priti do gora. Tam upajo najti skrite vasi pritlikavega naroda, o katerem je znano, da živi v gorovju.

Večina članov ekspedicije obstaja iz domačih nosačev, vojakov in kaznjencev.

Letalec Byrd nad Severnim tečajem.

Ameriški mornariški poročnik Richard Byrd je v svojem zrakoplovu poletel nad Severni tečaj ter se srečno vrnil. Polet je trajal štirinajst ur.

OSLO, Norveška, 10. maja. — Ameriški mornariški poročnik Richard N. Byrd in njegov pilot Floyd Bennett sta se vrnila nocoj zvečer ob poldevetih v Kings Bay na Špicbergih.

Izjavila sta, da sta poletela nad Severni tečaj. Z zrakoplovom sta se dvignila ob 1. uri zjutraj ter odletela proti severu.

Prebivalstvo Kings Baya je letalca navdušeno pozdravilo. Iskreno jima je čestital tudi slavni raziskoovalec Amundsen, ki se mudi tukaj s svojo zračno ladjo "Norge" ter čaka primernega vremena za polet.

Polet nad Severni tečaj in nazaj je trajal štirinajst ur in trinajst minut.

Pravice piketov priznane v Passaicu

Pravica postavljanja piketov v Passaicu je bila priznana. — Ustavno povelje pa prepoveduje vse nadaljne demonstracije v masah.

Stavkujoči tekstilni delavci v Passaicu in Gerfieldu so dosegli včeraj velik juridični uspeh, ko je podkancelar John Bentley v Jersey City modificiral prej izdano ustavno povelje, ki je popolnoma prepovedovalo postavljanje piketov pred napravami Forstmann Huffman Co., na tak način, da se tiče le demonstracij piketov v masah. Take demonstracije ostanejo še nadalje prepovedane.

Delavci pa se sploh niso brigali za določbe tega povelja, ki so prepovedovale zborovanja ter razprave o stavkarskem položaju. Postavljanje piketov pred naprave je policija seveda zabranila. Sedaj pa je prišel celo sodnik sam do spoznanja, da je povelje, katero je podpisal, nekaj nezaslišanega v današnjem socijalnem in industrijalnem razvoju. — Treba je nuditi stavkarjem možnost, da razpravljajo s svojimi tovariši ali onimi, ki hočejo zavzeti njih mesta, če se nočejo vrniti na ono stopnjo hlapčevstva, ki je sledila postavni tlaki v Evropi.

To odločitev smatra organizirano delo New Jerseya za pravico postavljanja piketov.

Nemcem ne diši amer. prohibicija.

Nemški državnozborski poslanci so ostro napadli ameriško prohibicijo. Trdili so, da bi bila lokalna opcija korak k splošni prohibiciji.

BERLIN, Nemčija, 9. maja. — Ameriško prohibicijo so napadli včeraj v popoldne razni člani nemškega državnega zbora, ko so razpravljali o vprašanju krajevne opcije. Najboljše, kar so mogli izjaviti zagovorniki te odreddbe je bilo, da je še prezgodaj soditi o uspehih osemnajstega amendmenta v Združenih državah.

Eden poslancev je rekel:

— Navidez je izginila pijanost, katero je bilo opaziti v ameriških salonih, a kažejo se dosti resnejši pojavi, kot naprimer splošna pijanost med mladino in pomnožnje zločinov, ki je posledica splošnega omalovaževanja postav. Amerika je postala žrtev moralne podlosti, ki je izbruh hinavščine in korupcije, kričeče do nebes.

Poslanec Bickes je izjavil, da bi postava glede krajevne opcije prinesla Nemčiji ista zla, ker bi imela krajevna opcija za posledico resnično prohibicijo.

Medtem pa je našla propaganda za prohibicijo obilo pristašev v Nemčiji, posebno v južni, na Virtemberškem, kjer se zavzemajo abstinentje celo za popolno prepoved tobaka.

Francozi in Španci zmagujejo v Maroku.

Rifci so bili popolnoma iznenadeni v presenetilnem napadu.—Francocozi so zasedli goro ter ustanovili zračno komunikacijo s Španci.

PARIZ, Francija, 9. maja. — Malo pred jutranjo zoro včeraj zjutraj so francoske čete z naskokom zavzele rifske zakope na južnih obronkih gore, ki deli ozemlje Francozov in Špancev ter pognale vse nasprotne čete nazaj. Rifski "vstaši" so takoj vprizorili protinapad, kakornotro so se opomogli od presenečenja, a so bili pognani nazaj, nakar se je nadaljevalo prodiranje francoskih in španskih čet.

Francozi so sedaj v direktnem stiku s Španci s pomočjo heliografa. Armadi obeh zaveznikov prodirata proti Uerd Ker dolini, da stvorita skupno fronto.

Francoski tanki so se udeležiti včerajšnjega prodiranja, in sovražnik se je poslužil na številnih mestih artilerijskega ognja.

Zaenkrat so bile operacije omejene na iztočno marosko fronto, ki je domovina Abdel Krima. Namen teh operacij je odrezati veliko pročelje, katero sa ustanovili Rifci tekom svojih prodiranj.

Aeroplani so se seveda udeležili boja ter obstreljevali po slavni roparski navadi Francozov taborišča "vstašev" ter tudi mirnih prebivalcev, ki nimajo nobenega opravka z imperijalističnimi cilji francoskih kapitalistov ali osebnimi cilji Abdel Krima.

Mnenje Baldwina o angl. štrajku.

Min. predsednik Baldwin je hinavsko izjavil da "moli" za mir, da pa noče izročiti delavcem varnosti Anglije.—Kot prefrigana lisica hoče napotiti stavkarje, da razveljavijo poziv na stavko.

LONDON, Anglija, 9. maja. — Ministrski predsednik je obrazložil svoje stališče v stavkarkem položaju. Med drugim je rekel:

— Jaz sem mož miru. Hrepenim, delam in "molim" za mir, a nočem prodati varnosti angleškega naroda.

V nadaljnem je rekel, da se vlada ne bori za nižanje življenskih standardov angleškega dela, da pa je pripravljena izzvati vsak poskus "neizvoljenega zastopstva", da izstrada narod ter ga prisili, da se vkloni volji manjšine.

— Generalna stavka se vrši sedaj en teden ter mislim, da je moja pravica povedati narodu še enkrat, kaj je na tehtnici v tem obžalovanja vrednem boju, ki se vrši sedaj.

— Dve stvari je treba vpoštevati pri tem, — stavko premogarjev ter generalno stavko. Stavka premogarjev je sledila devetim mesecem poizvedovanj in pogajanj. Storil sem, kar je bilo v moji moči, da dosežem dogovor na temelju poročila kraljeve premogovne komisije in nadaljeval bom s svojimi napori, da se stori pravico tako premogarjem kot lastnikom premogovnikov.

— Vprašam sedaj: — Zakaj se bori vlada? Bori se, ker je strokovni unijski kongres odredil generalno stavko še predno so bila pogajanja končana (kar je očividna laž) in ker so hoteli voditelji stavke pokazati svojo moč s tem, da paralizirajo življenje naroda.

NEMŠKO-TURŠKA POGODBA

Poroča se, da Francozom ne diši pogodba, katero je sklenila Nemčija s Turčijo. — Nemci odločno zanikujejo vsako intrigo. — Mala antanta bo zahtevala pojasnila, neglede na Anglijo.

PARIZ, Francija, 9. maja. — Francija in mala antanta sta zahtevali pojasnila glede rusko-nemškega dogovora, ki je bil sklenjen pred kratkim.

Ob istem času pa je čul Pariz, da se pogaja Nemčija s Turčijo glede dogovora, potom katerega naj bi se ustanovila nekaka trojna zveza z Nemčijo, ki naj bi nato zastopala Rusijo in Turčijo pri Ligi narodov.

Vsled odpora Anglije in Belgije je bila cela stvar zavlečena ter malo vrjetno, da bi prišla na površje na prihodnjem sestanku Lige narodov.

Postavni zastopniki onih narodov, ki se bodo sestali v Ženevi prihodnji teden, so dobili navodila, naj se izognejo vsem vprašanjem reorganiziranja Lige ter posvetijo svojo pozornost izključno le stvarem, ki so na dnevnem redu. Vsled tega ne bo razprave o stvareh, ki bi bile škodljive ugledu Lige.

Pogodbo, ki je bila sklenjena med Nemčijo in Rusijo, smatrajo francoski oficijelni krogi za "napad" na sramotno versaillsko mirovno pogodbo, vsled katere je bila Nemčija, na milost ali nemilost, izročena zaveznikom. Vsled tega bo zahteval francoski zunanji urad formalno in pisano izjavo nemške obligacije napram Ligi za slučaj, da bi bila Nemčijo pripuščena v Ligo kot enakovredna članica.

Nemška vlada je že pojasnila, da ni nikakih skrivnih dogovorov, a izvedenci francoske vlade zahtevajo, naj izda nemška vlada formalno izjavo, da ne bo Nemčija stopila na stran Turčije v kateremkoli sporu, ki bi se unel.

Z drugimi besedami rečeno, zahtevajo od Nemčije, da ostane verna Ligi narodov, v katero bo vstopila.

Rojstni dan Joe Cannona

DANVILLE, Ill., 7. maja. — "Uncle" Joe Cannon, prejšnji speaker poslanske zbornice, je praznoval tukaj svoj devetdeseti rojstni dan, v popolni telesni in duševni svežosti. Dobil je nebroj čestitk iz vseh delov dežele. Ožji prijatelji so mu osebno čestitali.

Načrt za zaplenjenje cerkvene lastnine.

MEXICO CITY, Mehika, 8. maja. — Generalni pravdnik Ortega namerava poslati vsem okrajnim pravdnikom okrožnico, v kateri jim bo dal navodila, naj store vse potrebno za nacijonaliziranje vse cerkvene lastnine. Soglasno z ustavo ne smejo imeti cerkve nikake lastnine. Ortega je odredil pred kratkim preiskavo po vsej deželi ,da se ugotovi, če se drže cerkve postav.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:

500 Din. — $ 9.45 2000 Din. — $37.00
1000 Din. — $18.60 5000 Din. — $92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštna hranilnica" v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 lir — $ 9.00 500 lir — $21.50
300 lir — $13.20 1000 lir — $42.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

Pošiljatve po brzojavnem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške $1.—.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.
Telephone: CORTLANDT 4687.

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, *president.* Louis Benedik, *treasurer.*

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	*Za New York za celo leto*	$7.00
Za pol leta	$3.00	*Za pol leta*	$3.50
Za četrt leta	$1.50	*Za inozemstvo za celo leto*	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

ZA DOM SLEPCEV V LJUBLJANI

Senator Združenih držav, Thomas P. Gore, ki je sam popolnoma slep, je poslal slovenskemu pevskemu društvu "Prešeren" v Pueblo pismo, ki se glasi:

— Veseli me priznati sprejem vašega pisma, v katerem me obveščate o gibanju v tej deželi, da s pripomore k ustanovljenju doma in šole za slepce v Sloveniji ter vprašate za moje mnenje glede potreb slepcev in glede najboljših načinov in sredstev na pomoč, da premagajo "ovire".

— Dovolite mi v prvi vrsti, da vas pohvalim za vaše dobrohotno podjetje. Poslužujem se besede "dobrohoten" namenoma, da razlikujem to od izraza "dobrodelnost". "Dobrodelnost", čeprav izvršena pogosto v dobrem namenu, ohromi prav tako pogosto energijo, paralizira ambicijo in paralizira celo voljo samo. Pogosto pogasi ogenj spoštovanja do samega sebe. Spoštovanje samega sebe je zadnja iskra, ki ugasne, a kadar ugasne, pusti v duši le pepel.

— Vaš načrt je, ah bi moral biti, pomagati onim, ki potrebujejo pomoči, da pomagajo samim sebi. To ohranja rešpekt do samega sebe ter mogoča onim, ki so brez lastine krivde brez pomoči, da služijo tako samim sebi kot družbi. Taka služba je najboljša, če ne edina vera, ki je sploh kaj vredna.

— V sedanjih časih kot pravzaprav v vseh časih, je boj za obstanek dosti oster vsepovsod, tudi v najbolj blagoslovljenih deželah in celo med onimi, ki uživajo ugodnosti vseh sposobnosti, katere dobavlja narava. Boj je seveda ostrejši in obupnejši med onimi, katere je zadela nesreča, da so izgubili to ali ono sposobnost. Karkoli je mogoče storiti, da se omogoči onim, ki so tako nesrečni, da se ne udeležile le boja za obstanek, temveč ga tudi premagajo, je ob istem času javna in privatna služba. Ni le služba, katero se meri po ekonomskih merilih, temveč dobrodelnost, katero se meri po človekoljubnih razpoloženjih in razmislekih.

— Dom in šola, katero nameravate ustanoviti, bo nudila seveda vse, kar je mogoče, da se slepci na najboljši način poslužijo svojih preostalih zmožnosti in usposobljenosti. Naučili bodo slepce izdelovati one stvari, z glavo in roko, katere lahko zahteva družba in katere je tudi pripravljena plačati. Spoznali boste, kot so spoznali slepci skoro vedno, da je ena največjih težkoč, če ne največja, katero morajo premagati, prepričati kateregakoli, da znajo izvršiti sploh kako stvar. Dve stvari, katere potrebujejo slepci najbolj, sta naslednji: V prvi vrsti izvežbanje, da store kar kolikaj dobrega in v drugi vrsti prilika, da to store. Marsikdo bo vzel v službo slepca, a le obotavljaje, če sploh. To pomenja, da ni treba vzgojiti le slepcev, temveč da je treba vzgojiti tudi javnost.

— Predlagam, da preišče vaš komitej metode, katere uporabljajo najbolj uspešni zavodi za slepe v tej deželi ter profitira tako iz njih uspeha in napak. Med temi zavodi sta mogoče najbolj znana Perkins Institute v Bostonu, Massachusetts, in Maryland Institute za slepce v Baltimore, Maryland.

— Želim vam in vašemu podjetju ves uspeh.

Vaš resnični prijatelj

T. P. Gore.

V tem pismu so izraženi nazori moža, kateri je sam izgubil največji dar — vid.

To pismo naj bo odločen poziv vsem onim, kateri še niso ničesar darovali za prepotrebni Dom slepcev v Ljubljani.

Darovati za slovenske slepce ni samo narodna, pač pa tudi človečanska dolžnost.

Vsak najmanjši dar bo sprejet z največjo hvaležnostjo največjih revežev v domovini.

PAMETNE BESEDE

Kakor mnogi genijalni ljudje, tudi Francoz Pascal Gerad, sloviti francoski slikar, ni posebno cenil svoje zunanjosti. Že v svojih mladih letih je hodil vedno v oguljenem suknjiču, v katerem se je pozneje predstavil članu državnega sveta Napoleonu I., grofu Jeanu Denisu, kateremu je moral izročiti priporočilno pismo neke visokrodne osebe.

Grof Denis je umetnika sprva precej hladno sprejel, toda kmalu se je utegnil prepričati o velikih duševnih vrlinah, ki so napravile nanj tako mogočen vtis, da je ob slovesu spremil Gerarda celo na stopnice.

Ta je bil radi tega silno iznenaden in je svoje začudenje, glede na hladni sprejem ob prihodu, jasno izrazil, nakar mu je državnik segel v roko in prisrčno odvrnil: "Neznanca, ljubi mladi prijatelj, se sprejme po njegovi zunanjosti, odslavlja se ga pa po njegovi notranji vrednosti."

FLETTNERJEVA ROTORNA LADJA

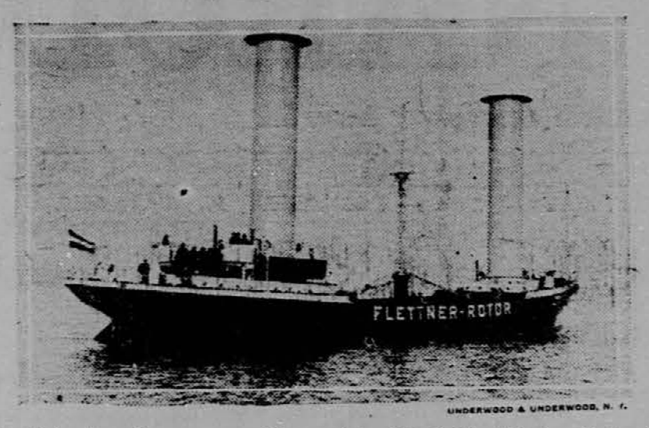

Včeraj je dospela v newyorško pristanišče ladja "Baden-Baden", katero je izumil nemški inženir Anton Flettner. Na ladji sta dva velika stolpa, katera vrti veter. Sila, ki jo proizvajata, goni motorje, kateri so zvezani vijakom.

Dopisi.

South Norwalk, Conn.

Tempotom naznanjam vsem onim znancem in prijateljem, ki sem ž njimi v dopisovanju ter sem jih mogoče pozabil obvestiti, da bivam sedaj na drugem naslovu.

Vsem rojakom toplo priporočam predpirajte najbolj hvalevredni in priljubljeni slovenski časopis v Ameriki Glas Naroda, ki prinese vsaki dan toliko poučnega in zanimivega čtiva, da ga je vredno in potrebno imeti v vsaki slovenski družini. On bo najljubši domači prijatelj za zabavo in krajšanje časa.

Želim, da se kaj oglase v Glas Naroda naši Vipavci, ki jih je dosti v Ameriki. Posebno Anton Petrič iz Vipave, št. 207 (Učarjev), ker mu ima moja žena dosti sporočiti o njegovi družini iz Vipave. Vsem rojakom, posebno Vipavcem najlepše pozdrave.

Alex Premru,
3 Neptune Ave.

Chicago, Ill.

Kot vidim iz naznanila v Glasu Naroda, je tudi on prevzel zastopstvo novoustanovljene književne družbe, ki so jo ustanovili zavedni kmetovalci v stari domovini. — Imenuje se "Vodnikova družba". Lepo in pomembno ime si je izbrala ta družba, ko je izbrala ime prvega moža, duhovnika in narodnjaka, ko je že v onih davnih dneh, ko se skoraj zavedali nismo, da smo Slovenci, že speval našemu ljudstvu pesmi v njegovem domačem jeziku. Pred vojno smo se zatekali za knjige k Mohorjevi družbi, in sicer kljub temu, da je izdajala skoraj polovico knjig nabožne vsebine. No, ko je človek dobil od te družbe po sedem ali osem knjig za majhno nadplačilo, je bilo že še, a sedaj, ko izdaja po 3 ali 4 knjige, in še te skoro vse nabožne vsebine, pa res ni vredno denarja, in to celo $1.25. Večkrat se je od gotovih strani že namigavalo Mohorjevi družbi, naj nekoliko izpremeni svojo smer, toda gospodje pri družbi se niso zmenili za to, ker so vedeli, da jim ne more nihče konkurirati. — Ta nova družba bo izdajala ljudstvu koristne knjige, ki bodo politično in versko nepristranske. Če bo izdajala tudi molitvenike, je gotovo, da jih ne bo vsako leto, temveč kakor bo potreba nanesla. Nova družba ima med svojimi sotrudniki tudi napredne duhovnike, toda v verskem smislu le kolikor bo potreba.

Ne želim Mohorjevi družbi poloma, toda ne bo ji škodilo, sedaj malo šole. Ljudje so tarnali radi molitvenikov, s katerimi jih je družba neprestno zakladala, toda uprava družbe se ni zmenila za želje ljudstva, temveč je delala tako, kar so ji žrpniki svetovali. Za nas v Ameriki te knjige niso bile posebne vrednosti, kajti tukaj so razmere vse drugačne nego v starem kraju. To bi mogel poročati odboru Rev. Trunk ki ima pri družbi sv. Mohorja gotovo nekaj besede. On bi ji lahko svetoval posebno glede Amerikancev.

Komurkoli je torej na dobrem čtivu, naj poagitira med rojaki in svojimi prijatelji za Vodnikovo družbo, zlasti ker stanejo njene knjige samo $1.00. Družba bo vodila tudi imenik, in Chicago je prav lahko zastopana s tisoč člani.

Torej na delo! Štiri dobre knjige za en dolar! Pomagajmo na noge novi napredni prosvetni ustanovi!

Ivan Cepan.

Pueblo, Colo.

V nedeljo, dne 2. majnika, sta praznovala zakonska Mr. John in Mrs. Terezija Centa 25-letnico svojega skupnega življenja. Od blizo in daleč so prihajali na ta dan neprestano prijatelji in znanci na njuno približno 15 milj od mesta Pueblo oddaljeno krasno in razsežno posestvo, da jubilantoma čestitajo ob srebrni obletnici. V krogu svojih domačih sta Mr. in Mrs. Centa prisrčno sprejemala obile čestitke. Vsakdo je bil dobrodošel in dasiravno je bilo na stotine ljudi, je bilo za vse izvrstno preskrbljeno in vsem postreženo. Razven vsakovrstnih jedi in pijač ter raznoterih slaščic, je bilo tudi druge zabave dovolj. Znani pevovodja, profesor Mat. Jerman, je oskrboval godbo. Vrteli so se pari, med njimi jubilantinja, Mrs. Centa, še tako mlada, čila in lepa, kot prava nevesta. Mr. Centa, postaven kot fant je žarel veselja. Kdor ju je videl na ta dan, je lahko razumel, zakaj sta jubilanta tako priljubljena med svojimi rojaki.

Bil je res svečan dan, tudi vreme je bilo krasno in prav ničesar ni motilo veselja in harmonije tega praznovanja.

Pisateljica teh vrstic je bila s svojo družino tudi navzoča in želi ponovno Mr. in Mrs. Centa še dolgo tako srečno in složno življenje ter da bi njuno zlato obletnico prav tako vesela in zdrava praznovala v krogu svojih sedmih sinov in — mogoče — vnukov.

S prijateljskim pozdravom

Frances Besal.

BAGADAD PRED KATASTROFO

Najnovejša poročila iz Bagdada poročajo, da se je položaj pri Bagdadu radi naraščajoče vode še poslabšal in da rešilna dela vojaštva niso uspela. Prvotna luknja v nasipu, ki je znašala par metrov, se je razširila tako, da je sedaj 30 metrov široka. Vsako sekundo prodre nad dvatisoč ton vode. — Škoda, ki jo je povzročila poplava dozdaj prekaša milijon in pol šterlingov. Voda je prekoračila običajno gladino za pet metrov. — Vse mesto je pod vodo. Veliko škode je voda napravila v slikovitih kraljevskih vrtovih. Če se dotok vodnih mas ne ustali v zadnjem hipu, preti nevarnost, da se ves nasip poruši, kar bi pomenilo nezaslišno katastrofo za Bagdad, ki bi bil popolnoma poplavljen. Prebivalstvo živi v mrzličnem pričakovanju negotove rešitve. Če se porušijo nasipi, treba računati z deset tisoči žrtev med prebivalstvom. Oblasti so pozvale osebe vseh socijalnih krogov, da sodelujejo pri reševalnih akcijah, ki se nadaljujejo dan in noč z vojaštvom, policijo, žandarmerijo in celo s kaznjenci.

Novice iz Slovenije.

Smrtna kosa.

Umrl v Ljubljani v 81. letu svoje starosti Ferdinand Stare, okr. sodnik v pokoju. Pokojnik je bil iz znane Staretove rodbine v Mengšu. Bil je med ustanovitelji in dolgoletni predsednik Splošnega kreditnega društva v Ljubljani.

— V splošni bolnici je umrl Iv. Robida, nagačevalec in lovski čuvaj.

— V Tuzinu je umrla Katarina Strmole, rojena Narobe, soproga davnega nadupravitelja v pokoju in posestnica.

— Po težkem trpljenju je preminula v Ljubljani Ljudmila Berlan, bivša odpraviteljica "Jutra".

Prijeta ubežnica.

30-letna Marija Grilova, doma iz Ljubljane, je v družbi še treh drugih tovarišic dne 16. oktobra pobegnila iz prisilne delavnice v Begunjah na Gorenjskem, kamor je bila obsojena na tri leta kot nepoboljšljiva tatica in vlačugarica. Odslužila je že 6 mesecev, vendar je za ograjo ni obdržalo. Ubežnica je blodila nekaj časa naokrog po deželi, a nekega jutra pa je prišla pogledat Ljubljano. Imela pa je smolo; kajti kakor hitro se je pokazala na Pogačarjevem trgu, jo je opazilo bistro oko postave in Marička je bila ponovno aretirana ter poslana v družbo svojih tovarišic nazaj v Begunje.

Železniška nezgoda v Sevnici.

Na postaji Sevnica sta te dni trčila dva tovorna vlaka. Vsled močnega sunka je bilo poškodovanih deset vagonov. Človeških žrtev pa ni bilo. Materijalna škoda je znatna.

Da ne bo sitnosti.

"Tukaj me imate!" — je dejal 35-letni brivec Jakob Lužac, doma iz Zakota pri Brežicah, ko je stopil te dni v sobo policijskega dežurnega uradnika. — "Mačka imam nepopisnega, zraven pa sem še lačen, da o žeji sploh ne govorim. Prišel sem kar sam, da ne bodo imeli sitnosti z menoj še žandarji ali stražniki na cesti!"

Na policiji so pogledali starega znanca nekam začudeno, posebno še, ker je prišel šele pred nekaj dnevi iz zapora. Ko pa je povedal vse, kaj ga je privedlo nazaj, so ga prav radi sprejeli. Takoj, ko je bil prost, se je namreč odpeljal v Zagorje, kjer se je spoznal z gostilničarko Janovo, ki ima tudi brivnico. Ta ga je sprejela takoj v službo in ga poslala pred par dnevi z 250 Din. v Ljubljano, da nakupi nekaj brivskega orodja. Lužar pa je sklenil drugače in denar zapil v raznih beznicah do zadnjega beliča, nato ja odšel, da se sam javi policiji.

Zverinski uboj v Gribljah v Belokrajini.

V Beli Krajini se je prejšnje čase redko kdaj pripetil kakšen slučaj uboja, toda v zadnjem času so se začeli pojavljati taki slučaji tudi tamkaj. Prav zverinski uboj je doživela vas Griblje.

Zvečer so bili v gostilni Zupaniča v Gribljah posestnika Anton Požeg in Matija Kralj ter 26-letni Miko Jakovčič. Vsi so si v Gribljah bližnji sosedje. Kakor se često zgodi, da med sosedi pride do nesoglasij včasih zaradi malenkosti in da to sovraštvo skrbno negujejo, tako je bilo tudi pri teh.

Poestnik Anton Požeg je pil v kuhinji, a Kralj in Jakovčič v gostilniški sobi. Medtem ni dala Požegu žilica miru ter je hotel na vsak način zanetiti prepir. Ko vstopi v gostilniško sobo, se začne takoj prepirati s posestnikom Kraljem zaradi nekega tesarskega dela. Prepir ni hotel prenehati, ampak je postajal vedno večji in srditejši. Ko je Zupanič to opazil, je odločno vrgel vse tri iz gostilne.

Požeg je šel prvi proti domu, za njim pa sta šla v isti smeri domov Kralj in Jakovčič. Požeg jih je počakal pred šolo, kjer se je prepir znova začel. V prepiru so polagoma prišli pred hišo Jakovčiča, kjer sta se začela Kralj in Požeg ruvati. Ker je bil Kralj znatno močnejši, ga je kratkomalo odrinil — Požeg je bil slaboten in vrhu tega je imel malo pokvarjeno levo nogo. — Požeg vendarle razjarjen skoči do plota, kjer iztrga iztrga močan kol, s katerim hoče udariti Kralja. Kralj ujame kol in sedaj se med njima vname boj za kol. Seveda močnejši Kralj vrže Požega na tla in ga udari s kolom trikrat po glavi.

Ves ta prizor je Jakovčič mirno gledal. Ko je pa videl Požega na tleh, planil je na Požega in mu zadal z bajenetom osem ran, od katerih je ena bila 24 cm globoka in je povzročila v par minutah smrt. Dve drugi rani sta bili tudi smrtnonevarni, ostalih pet pa precej težkih. Tako razmesarjeni Požeg je kljub ranam vstal, napravil še deset korakov in se zgrudil na tla. Ko je njegovo stokanje pritekla njegova žena, je bil že mrtev.

Požega je komisija raztelesila, nakar je bil pokopan.

Kralj se je sam javil orožnikom v Gradacu ter jih tamkaj čakal cel dan, ker so orožniki že zjutraj izvedeli za uboj in se podali na preiskavo, a so se s Kraljem mimoišli.

Jakovčič je bil tekom dneva aretiran, nakar sta bila oba oddana v zapor v Črnomlju.

Pri napadu z nožem si je zadal Jakovčič rano v levo nogo. Trdi pa, da je bil on prvi z nožem napaden od Požega. Preiskava je pa dokazala, da ta trditev ni resnična. —

Vstop Nemčije v Ligo.

ŽENEVA, Švica, 8. maja. — Predsednik sveta Lige, baron Ishi, je sklical sedmo zborovanje Lige narodov na dan 6. septembra.

Kot znano, vključuje dnevni red odločitev glede vstopa Nemčije. Nadalje bodo razpravljali o razoroženju in problemu reorganizacije Liginega sveta.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam pričnо teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Peter Zgaga

Ker so v Angliji zaštrajkali tudi nakladalci in drugi pristaniški delavci, so sklenile angleške parobrodne družbe importirati iz Amerike skebe-zamorce, ki naj bi vzdržali prekooceanski promet.

Tem skebom-zamorcem bi plačali boljše plače kot jih zahtevajo štrajkarji.

V severnem delu newyorškega mesta je ogromna zamorska naselbnia. Večinoma vsi tukajšnji zamorci so težaki in dninarji ter večjidel niti organizirani niso, ker so nekatere ameriške unije pregosposke, da bi sprejele zamorca v svoj krog.

Newyorški črnci so pa temeljito prekrižali račune in načrte angleških kapitalistov. Soglasno, kot en mož, so izjavili, da ne gredo skebat, mágari še za tako visoko plačo.

Ali ni žalostno, da morajo biti nekaterim izobraženim, naprednim in celo radikalnim belokožcem zamorci za vzgled?

*

Milijonarji in bogatini sploh vse lažje prenesejo kot očitanje, da so skopi.

Kdonkoli očita Rockefellerju milijone, dobi takoj v odgovor naslednje dejstvo:

Rockefeller izda vsako leto težke milijone za vzgojo, izobrazbo, za zdravstvo itd. Drugi ameriški miliponarji dajejo milijone in milijone za knjižnice, parke, bolnišnice itd.

To je resnica.

Pretresljivo resničen je pa tudi slučaj, ki ga je napisal slavni ruski pisatelj Turgenjev:

Kadar pri meni omenijo bogatina Rotšilda, kateri podeljuje iz svojih ogromnih dohodkov celo tisoče za vzgojo otrok, za ozdravljenje bolnih in za oskrbo nebogljenih starcev sem vesel in zadovoljen.

No in ko sem vesel in zadovolje se ne morem ubraniti spominu na ubogo knečko družino, ki je vzela siroto sorodnico, pod svoj raztrgani krov.

"Če vzamemo Katrico", je govorila žena, "bodemo potrošili zadnje svoje groše za njo in ne bomo imeli, da bi si s čim kupili soli za kruh".

"Bomo pa neslanega jedli", je odgovoril kmet, njen mož.

Kako daleč ima še Rotšild do tega kmeta!

*

Velopek in milijonar Ward ima petintrideset let starega sina, ki mu ne dela v javnosti posebnih časti.

Pred par leti se je moral celo pred sodiščem zagovarjati, ker je ustrelil nekega bivšega vojaka.

Vršili sta se dve obravnavi. Pri prvi obravnavi se porotniki niso mogli zediniti, pri drugi so ga pa soglasno proglasili nedolžnim.

V soboto je pa Wardov sin nenadoma izginil. V bližini Trentona so našli njegov avtomobil. V avtomobilu je bil težak kamen, o Wardu pa nikjer nobenega sledu.

Oblasti domnevajo, da gre v tem slučaju za uboj.

Ako je bil Ward res ubit in ako se bo oblastim posrečilo izslediti ubijalca, bo pojasnjena marsikatera skrivnosct iz Wardovega življenja.

Eno je pa gotovo: Ako bo prišel ubijalec pred porotnike, ne bo oproščen kot je bil Ward.

*

Kdor je pil nehvaležnost iz čaše življenja, tistemu se zdi grenka največja sladkost.

*

Neki nemški inženir je iznašel posebno pripravo, da obdrži ponesrečeni areoplan v ravnotežju.

Dosedaj se je vsak aeroplan, ki se je v zraku pokvaril, prevrnil ali pa padel z rilcem naprej na zemljo, česar posledica je bila skoro v vseh slučajih smrt zrapleva.

S pomočjo nove iznajdbe bo aeroplan pravilno pristal.

Iznajdba je velike važnosti, toda mene čisto nič ne zanima. In menda tudi tebe ne, dragi rojak.

Jack London:

Generalni štrajk.

Prebudil sem se celo uro pred svojim običajnim časom. To samoposebi je bilo že zelo značilno in ležal sem prebujen, razmišljajoč o tem. Nekaj se je zgodilo in nekaj je bilo napačnega, a nisem vedel, kaj je bilo to. Mučila me je misel, da se bo nekaj groznega zgodilo ali da se bo zgodilo. Pa kaj je bilo to? Boril sem se, da spravim svoje misli na jasno. — Spomnil sem se, da so se ob času velikega potresa leta 1906 številni ljudje prebudili par trenotkov pred prvim sunkom in da so tekom teh trenotkov imeli čuden občutek strahu. Ali bo San Francisco zopet žrtev potresa?

Ležal sem celo minuto, pričakujoč sunka, a noben zid se ni premikal in tudi ni bilo čuti škripanja padajoče opeke. Vse je bilo mirno. Da, ta molk je bil strašen. Ni čuda, da sem bil vznemirjen. Manjkalo je na čuden način šuma in ropota velikega mesta. — Poulične kare so vozile ob moji cesti ob vsaki uri dneva, povprečno ena na vsake tri minute. V desetih minutah, ki so sledile druga drugi, pa ni pripeljala mimo nobena kara.

— Mogoče je izbruhnil štrajk na pouličnih železnici — je bila moja misel; mogoče pa se je zgodita kaka nesreča in so prekinili električni tok. Ne, ta tišina je bila preveč globoka. Nisem mogel čuti nobenega ropota voz na ulici ali udarjanja s podkvami podkovanih konjskih kopit. Pritisnil sem na gumb poleg postelje ter si prizadeval slišati glas zvonca, čeprav sem dobro vedel, da je nemogoče slišati zvonec skozi tri nadstropja, tudi če bi zvonec zvonil. Zvonil sem dobro, kajti par minut pozneje je vstopil Mr. Brown z jutranjimi časopisi. — Čeprav so bile njegove obrazne poteze tako nepremične kot vedno, sem zapazil v njegovih očeh nek čudni blesk. Zapazil sem tudi, da ni smetane na čaju. — Mlekarna ni poslala danes zjutraj ničesar — in tudi pekarna ne. —

Ozrl sem sen a krožnik in nisem videl svežih francoskih žemelj. Zapazil sem le kose starega kruha od prejšnjega dne, katerega nisem nikoli maral.

— Ničesar nam niso poslali danes zjutraj, gospod, — je zopet pojasnjeval Brown, — Jaz sem ga prekinil:

— In list?

— Da. Poslali so ga. A to je bila edina stvar in zadnja. Jutri ne bo nobenega časopisa, kajti v listu je objavljeno tako. Ali naj pošljem koga ven, da vam preskrbi nekaj kondenziranega mleka?

Zmajal sem z glavo, sprejel čaj brez mleka ter razgrnil časopis. Veliki naslovi so pojasnili takoj — pojasnjevali še preveč, kajti pesimizem, ki ga je kazal list, je bil naravnost smešen. Splošna stavka je bila proglašena po vseh Združenih državah. Najprej pa so stali članki, ki so dajali izraza velikim skrbem glede preskrbe velikih mest.

Čital sem naglo, pregledal marsikaj ter se spomnila na delavske spore in zadrege v preteklosti. — Celo zadnjo generacijo je bila splošna stavka sen organiziranega delavstva, kateri je nastal prvotno v glavi Debsa, enega izmed velikih delavskih voditeljev pred tridesetimi leti. Spomnil sem se, da sem tudi jaz v svojih mladih dijaških letih spisal članek glede tega predmeta za neki magazin in da sem mu dal naslov "Debsove sanje". Priznati moram, da sem obdelal idejo na zelo kavalirski in akademski način kot sanje in ničesar drugega. Čas in svet sta šla naprej. Gompers je odšel, — A. F. of L., je izginila in izginil je tudi Debs z vsemi svojimi revolucijonarnimi idejami. Sanje pa so ostale in se sedaj končno pretvorile v dejstvo. Ko sem čital, sem se pa kljub temu smejal pesimističnemu razpoloženju lista. Meni je bila stvar bolje znana. Videl se organizirano delavstvo zapleteno v premnoge spore. — Stvar bo trajala le nekaj dni, pa bo zopet uravnana. To pa je bila narodna stavka in vlada ne bo potrebovalo dolgo časa, da jo zlomi.

Vrgel sem list proč ter se pričel oblačiti. Gotovo bo zanimivo hoditi po cestah San Francisca, ko se ne obrača niti eno kolo in ko je vse mesto prisiljeno, vzeti si neprostovoljne počitnice.

— Prosim, oprostite, gospod, — je rekel Brown, ko mi je izročil škatljo za smodke. — Mr. Harmmet je prosil, da ga pokličete, predno greste ven.

— Naj pride takoj sem, — sem odgovoril.

Harmmet je bil strežaj. Ko je vstopil, sem zapazil, dasi prizadeva na vsak način nadvladati neko razburjenost. Takoj se je lotil stvari, ki ga je mučila.

— Kaj naj storim, gospod? Treba bo zalog, in vsi vozniki stavkajo. Če bo elektrika prekinjena, bomo brez luči, kajti tudi oni bodo zastavkali.

— Ali so prodajalne odprte? — sem vprašal.

— Le malo, gospod. Komiji v majhnih trgovinah so zastavkali, in velike ne morejo odpreti svojih vrat. Male trgovine pa vodijo njih lastniki in družine sami.

— Vzemi torej avtomobil, — sem rekel, — ter se vozi povsod okrog in kupi, kar moreš. Nakupi dosti vsake stvari, katero bi lahko potreboval. Kupi tudi sveženj sveč. Ne, kupi jih pol ducata zabojev! Ko pa prideš domov, povej Harrisonu, naj pripelje avtomobil h klubu, in sicer ne prej kot ob enajstih.

Harmmet je žalostno zmajal z glavo.

— Mr. Harrison je zastavkal obenem z drugimi šoferji, jaz pa ne znam voziti avtomobila.

— A tako, zastavkal je? — sem vprašal. — Kadar bo prišel Mr. Harrison naokrog, mu povej, da gre lahko kam drugam vprašat za službo.

— Da, gospod.

— Vi ne pripadate k uniji strežajev, kaj ne da ne, Harmmet?

— Ne, gospod, — se je glasil odgovor. — In tudi če bi pripadal, bi ne zapustil svojega delodajalca v krizi kot je ta. — Ne, gospod, ne zapustil bi vas.

— Dobro, hvala vam, — sem rekel. — Sedaj se pa pripravite, da me spremljate. Vozil bom sam avtomobil ter bova nakupila toliko, da bova lahko preživela celo obleganje.

Bil je to krasen prvi maj. Nebo je bilo brez oblakov. Nobenega vetra in zrak je bil gorak. Številni avtomobili so bili na cestah, a vozili so jih lastniki sami. Ceste so bile polne ljudi, a mirne. Delavski razred, oblečen v svoje prazne obleke, je bil zunaj, da se nauživje zraka ter opazuje učinke stavke. Bilo je nekaj izrednega in nekaj tako mirnega, da sem naravnost užival. Moji živci so bili malo razburjeni. Bil je to neke vrste miren doživljaj. Srečal sem Miss Chickering. Vodila je svoj mali avtomobil. Zapeljala je za menoj ter me ujela baš na vogalu.

— O, Mr. Corf, — me je pozdravila. — Ali veste, kje bi lahko kupila sveče? Bila sem v raznih prodajalnah, a vse so že razprodale svoje zaloge. To je strašno, kaj ne? —

Njene živahne oči pa so kazale, da ne veruje svojim besedam. Kot mi vsi ostali, je tudi ona uživala ta novi položaj. To je bilo zanjo nekaj, kakor bi dobila sveče. Šele potem, ko smo se vozili skozi mesto ter prišli v delavsko predmestje, južno od Market Street, smo našli par malih grocerij, ki še niso razprodale svojih zalog. Miss Chickering je domnevala, da ji bo zadostoval en zavoj, a jaz sem jo pregovoril, da je vzela štiri. Moj avtomobil je bil velik in naložil sem dvanajst zabojev. Nihče ni vedel, kakšne zapreke lahko še nastanejo, predno bo stavka končana. Naložil sem na svoj voz tudi vrečo moke, kvasa, konzerviranega blaga ter vsa mogoča živila, kojih nakup mi je nasvetoval Harmmet, ki je skakal naokrog ter gromadil nakupljene stvari na avtomobil.

Najbolj značilna stvar na ta prvi dan stavke, je bila, da se ni nihče prav zavedal resnosti položaja. Vsi so se smejali objavi organiziranega delavstva v jutranjih listih, da je pripravljeno stavkati en mesec ali tri mesece. Takoj prvi dan pa bi lahko že precej uganili na podlagi dejstva, da se delavski razred ni skoraj prav nič udeleževal velikega navala za nakup potrebščin. Gotovo ne. Tedne in mesece, premeteno in tajno, je delavski razred gromadil v svojih domovih potrebna živila. Radi tega nam je bilo tudi dovoljeno iti v delavske mestne dele ter pokupiti vse zaloge v bližini delavskih stanovanj.

Bilo je šele tedaj, ko sem prispel v klub onega popoldne, ko sem pričel postajati vznemirjen. Vse je bilo zmešano. Nikakih oliv ni bilo za kotlete in postrežba je bila naravnost neznosna. — Skoraj vsi člani so se jezili in vznemirjali. Cel babel glasov me je pozdravil, ko sem vstopil. General Folsom, ki je gugal svoj obširni trebuh v naslonjaču v kadilni sobi, se je branil proti kakim šestim razburjenim gospodom, ki so zahtevali od njega, naj kaj ukrene.

— Kaj naj storim še več, kot sem že storil? — je rekel. — Nikakih povelj nimam iz Washingtona. Če mi preskrbite vi gospodje, žico, bom storil vse, kar mi je storiti. Kljub temu pa ne vem, kam bi se obrnil. Prva stvar, ki sem jo napravil danes zjutraj, kakor hitro sem izvedel za stavko, je bila, poklicati čete iz Presidia — tri tisoč mož. Ti stražijo sedaj banke, novčarno, pošto in vsa javna poslopja. Nikjer ni nobenega nereda. Stavkarji so popolnoma mirni. Vi ne morete zahtevati od mene, naj ukažem streljati nanje, ko hodijo po ulicah s svojimi ženami in otroci v svojih najboljših oblekah. —

— Rad bi vedel, kaj se godi na Wall Streetu — je rekel Jimmy Wumbold, ko sem šel mimo njega. Lahko sem si predstavljal njegov strah, kajti vedel sem, da je zelo interesiran pri veliki Consolidated Western kupčiji.

— Povej Corf, — me je nahrulil Atkinson, — ali tvoj avtomobil vozi?

— Da, —sem odgovoril. — Kaj pa je s tvojim?

— Polomil se je in garaže so vse zaprte. Moja žena pa se nahaja nekje v Truckee ter ne more ne naprej, ne nazaj. Ne morem ji brzojaviti ne za ljubezen, ne za denar. Morala bi dospeti danes zvečer. Mogoče celo strada. Posodi mi svoj avtomobil.

— Ga ne moreš spraviti preko zaliva, — se je oglasil Halstead. — Prevozni brodovi ne vozijo. Povedal ti bom pa, kaj lahko storiš. Tam je Rollinson. Čuj, Rollinson. Pojdi sem za trenotek. Atkinson hoče spraviti avtomobil preko zaliva. — Ali bi ne mogel spraviti svoje jahte preko Tiburona ter pripeljati avtomobil sem?

Rollinson pa je zmajal z glavo:

— Ne morete dobiti niti enega delavca na pomolu, ki bi spravil avtomobil na krov, a tudi jahte ne morete dobiti sem, ker so vsi člani posadke tudi člani unije obrežnih mornarjev ter stavkajo z drugimi delavci vred.

— Moja žena pa mogoče strada — sem čul jadikovati Atkinsona, ko se mšel naprej.

(Dalje prihodnjič.)

Dobrodelnik.

V kadilnici so govorili o pozabljivosti. — Jaz sem nenavadno pozabljiv, — se oglasi nekdo med gosti. — V svojih beležkah najdem pogosto naslove in telefonske številke, ne da bi se mogel domisiti, kdo so prav za prav ti ljudje. Zadnjič sem urejeval svoje zapiske in naposled spoznal vsa imena razen enega. Da pridem še s tem na čisto, sem pisal možaku, naj mi odgovori, je li kedaj slišal o meni in če mu morem kaj postreči. — Dobil sem prijazno pismo s takšno vsebino, kakor da bi bil jaz za naslovnika že bogve koliko naprabil. Bil je namreč — prvi mož moje žene. —

NARODNA IGRA

Pri Fort Hamilton se vrši vsako leto treniranje napoldivjih mezgov. Tega precej nevarnega športa se udeležujejo tako vojaki kot civilisti. Oni, ki ukroti največ mezgov, dobi lepo nagrado.

Umetno proizvajanje biserov.

Na seji društva pariških naravoslovcev so vzbudila izvajanja fizika Deauvilierja, znamenitega učenjaka, ki je član Francoske akademije, veliko začudenje. On je namreč napovedal konec pravih biserov! Toda nikar se ne ustrašimo. Ne gre za generalno stavko bisere proizvajajočih moluskov na dnu morja. Francoz je prerokoval, da ni več daleč dan, ki bo vzel vso vrednost krasnim biserom ovratnicam, ki dičijo elegantne dame. Ameriškim preiskovalcem se je posrečilo, kakor trdi ta učenjak, ustvariti umetne bisere, ki niso le na zunaj po svojem besku in sijaju pristnim čisto podobni, ampak se skladajo tudi glede notranje konstrukture s strukturo biserov, ki jih proizvaja biserna školjka.

Ta triumf znanosti bi sam na sebi ne bil za pristne bisere nobena nevarnost, ako bi še nadalje ostale vse one fine metode, po kateri so se dosedaj razločevali pristni biseri id umetnih, veljavne tudi napram novim produktom. To pa odslej odpade. Ni več znanstvenega postopanja, ki bi omogočalo razločevati obe vrsti biserov. Dosedaj je bilo to lahko. — Roentgenovi žarki so neizprosno odkrili skrivnost sumljivega bisera. Roentgenov spektrum pravega bisera kaže eco vrsto koncentričnih krogov brez kake lise, dočim kažejo nepravi, tudi mnogo hvaljeni japonski biseri čisto drugačno sliko spektra. Krogi niso jasni, pojavljajo se lise v gotovi obliki. Ta znanstvena metoda je bila dosedaj naprem vsem umetnim biserom brezpogojno zanesljiva. Izdelki ameriških kemikov pa so jo omajali.

Na nov način izdelani umetni biseri kažejo, z roentgenovimi žarki obsevani, koncentrične kroge, ki so karakteristični za pristne bisere. Način, kako se izdelujejo ti biseri, je za enkrat še tajnost. Francoski učenjak je v svojem predavanju omenil, da gre za izpopolnjeno metodo, po kateri se izdelujejo japonski biseri.

Francoski učenjak je seveda pristavi par besedi, ki naj bi pomirile juvelirje in kupce biserov. Umetni biseri se za enkrat v Ameriki izdelujejo samo v znanstvene namene in v zelo malem številu. Razen tega se je dosedaj posrečilo le izdelovanje majhnih biserov in bodo torej, ako bi se nova metoda komercijalno izrabila veliki biseri tudi še nadalje obdržali svojo vrednost.

Navzlic vsemu pa so ta izvajanja v krogih juvelirjev povzročila veliko razburjenje. Del interesiranih se je obrnil na naravoslovno sekcijo Francoske akademije in zahteval v interesu francoske biserne industrije njeno mnenje o teh trditvah. Nekateri temperamentni draguljarji so na koncu pisma na Akademijo znanosti celo zagrozili s procesom, ako akademija ne bo pravočasno naznanila resnice in juvelirjev orijentirala o stanju tega zanje tako važnega vprašanja. Naravoslovna sekcija pariške akademije dozdaj še ni odgovorila. Kmalu se bodo zbrali v Amsterdamu svetovni juvelirji na svojem kongresu. Med številnimi vprašanji, ki jih bo obsegal program tega svetovneg parlamenta jubelirjev, je tudi problem umetnih biserov in pričakovati je, da se bo o navedbah omenjenega znanstvenika razvila živahna diskusija.

LESNA TRGOVINA

Vršilo se je v prostorih goriške trgovske zbornice veliko zborovanje tvrdk, ki se pečajo z lesno trgovino. Obširen razgovor se je razvil glede načina, kako se draži les iz državnih gozdov kar je celo v škodo državnim interesom. O vseh vprašanjih, ki so bila v razpravi, se sestavi spomenica, katera se predloži pristojni oblasti.

Drugo telefonsko zvezo s Trstom hoče doseči goriška trgovska zbornica, ker je sedanja preveč preobložena z delom.

Italijanske zahteve po kolonijah.

V "Popolo d'Italia" piše intimni prijatelj Mussolinija Polverelli v zmanji politiki, ki jo mera zavzeti Italija.

Polverelli pravi, da je z znanim Čičerinovim nastopom zopet razburjena Evropa, ker se je spoznalo, da je sovraštvo boljševikov proti Evropi, zlasti proti Angliji nezmanjšano. Tudi Nemčija podvzema revizijsko akcijo proti zapadu in zahteva kolonije. Verjetno je, da bodo zavezniki Nemčiji tudi dali eno kolonijo, da tako za nekaj let ustvarijo vernostno zaklopnico za nemški pritisk. Če pa dobi Nemčija kolonijo, potem mora Italija tem preje dobiti tudi kako novo kolonijo, ker v Vesaillesu je bila Italija neoprostljivo prezrta.

Da hoče Italija na vsak način priti do kolonije, se vidi tudi iz drugih vesti. Tako se iz Londona poroča, da zahteva Italija koncesijo za gradnjo železnice skozi Abesinijo. Temu pa se upira Francija, ker bi na ta način bila oškodovana njena proga iz Džibutija v Abdis-Obebo. Italija bi si sploh želela, da se Abesinija razdeli med njo in Anglijo, čemur pa Anglija nasprotuje, ker je Abesinija članica Lige narodov.

Tudi na Tanger so že Italijani prijavili svoje zahteve. Zlasti pa zahtevajo kulturno avtonomijo za Italijane v Tunisu, ker v Tunisu je več Italijanov kot Francozov. Toda Francozi o vseh teh italijanskih zahtevah nočejo nič slišati in v francoskem senatu je mornariški minister George Leyques odločno povdaril, da nima nihče pravice reči, da pripada Sredozemsko morje njemu. S tem je bila dovolj jasno zavrnjena Mussolinijeva izjava, kot da bi bilo Sredozemsko morje — rimsko morje.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

z naročilom pošljite znamke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

Kako je Tvaštri ustvaril ženo?

V začetku je bog Tvaštri ustvaril svet. Ko pa je hotel ustvariti žensko, je videl, da je že vso snov porabil za moža. Dolgo je razmišljal, nato pa je storil sledeče: Vzel je okroglino meseca, valovno linijo kače, trepet trave, vitkost bičevja, baržunasto mehkobo cvetke, pogled srne, veselost solnčnega žarka, solze oblakov, neustanovitnost vetra, boječnost zajca, nečimernost pava, mehkobo puha, trdnost diamanta, sladkost medu, krvoločnost tigra, gorkoto ognja, mraz ledu, zgovornost srake in gruljenje grlice.

Iz vsega tega je ustvaril ženo in jo podaril možu.

Čez osem dni je mož prišel k Tvaštriju in mu dejal: "Gospod bitje, ki si mi ga podaril, mi zastruplja življenje. Neprestano gobezda in mi krade čas. Vzdihuje brez vzroka. Vedno je bolno. Prišel sem, da te prosim: Vzemi jo nazaj! Ne morem živeti z ženo!"

In Tvaštri je vzel ženo nazaj.

Čez osem dni se je mož spet prikazal pred Stvrnikom in dejal: "Gospod, osamljeno je moje življenje, odkar si mi vzel družico. Vedno mislim nanjo. Vsikdar vidim njen smehljaj in se spominjam, kako me je osrečevala s plesom."

In Stvarnik mu je vrnil ženo.

Komaj pa so pretekli trije dnevi, že se je spet povrnil mož in dejal: "Gospod, znova sem poskusil; zdaj pa sem uvidel, da mi žena, ki so jo ustvaril zame, le v nesrečo. Jeza, ki jo imam z njo, zdaleka odtehta vse njeno razveseljevanje. Daj, vzemi jo nazaj!"

Zdaj pa je pošla Tvaštirju potrpežljivost. Nevoljno je odvrnil: "Pojdi, in uredi si življenje z ženo, kakor sam veš; nazaj pa je ne vzamem nikdar več!"

Mož pa je dejal: "Joj meni ne- "Pojdi, in uredi si življenje z ženo, brez nje pa tudi ne! Kaj bo iz tega!"

Dober pešec.

Na sliki vidite 87 let starega Edwarda P. Westona, ki je že dvakrat peš prepetoval Združene države od obali do obali. Sedaj se je vtretje opravil na dolgo in težavno pot. Možak je kljub svoji starosti čil in zdrav.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tem potom naznanjam, da mi je dne 3. maja umrla mati

MARIJA PIRNAT

stara 80 let, rojena v Domžalah, Slovenija. V Ameriki je bila 14 let. Zapušča mene, žalujočega sina, sinaho, in pet vnukov.

Tempotom se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi stali na strani v urah žalosti, vsem, ki so obiskali pokojnico na mrtvaškem odru in vsem, ki so jo spremili dne 6. maja na Madonna Cemetery, Fort Lee, N. J. Posebno se pa zahvaljujem družinam Maček, Fr. Pirnat, Ovca in And. Pirnat, ki so darovali za maše ter sledečim darovalcev vencev in cvetk:

Mr. in Mrs. Mike Pirnat, Mr. in Mrs. Peter Rode, Mr. in Mrs. Topolka, Mr. in Mrs. Zalaznik, Mr. in Mrs. Gehuk, Mr. in Mrs. L. Giovanelli, Family Fr. Giovanelli, The girls of the New England Hat Co., Employers of R. Dougthy & Son's.

Pokojnico priporočam v blag spomin.

Martin Pirnat,
New Durham, N. J.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava 'Glas Naroda'.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

POZOR!

Z ozirom na številna vprašanja, ki jih prejemamo glede pošiljanja denarja, smatramo umestno naglašati, da izvršujemo denarna nakazila ne samo v stari kraj, ampak tudi iz starega kraja sem. S pomočjo svojih zvez lahko vnovčimo hranilne knjižice, dobroimetja pri bankah in zasebnikih ter razne terjatve, ki jih imate v starem kraju v tamošnjem denarju ali v dolarjih. Vnovčenje in prenos denarja traja približno en mesec.

Kakor v vseh ostalih poslih obrnite se tudi tozadevno na zanesljivo —

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE
s parnikom "PARIS"
22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik prav do Ljubljane. Pazil bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in brezskrbno potovali.

Na razpolago imamo posebni oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2., 4. in 6. posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane $116.77 z vojnim davkom in železnico vred, za tja in nazaj pa samo $206.00 in $5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kedaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni z vožnjo, kabinami, hrano, postrežbo, sploh z vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

12 (Nadaljevanje.)

— V tem slučaju ne, — je re kla Georgina določno. — Jaz sem uvedla Ter Velpsa, ga takorekoč protežirala v družbi, on spada v moje najbolj intimne kroge in ti nimaš pravice postopati na tak način z mojim znancem.

— In če bi ti jutri padlo v glavo privesti k meni kačjega človeka ali krotilca levov, ali bi se moral prav tako smatrati srečnim, da mu lahko stisnem roko ter uživam njegovo družbo? — je vprašal strupeno.

— V tak položaj ne boš prišel, dragi, seveda ne. V splošnem pa, če bi bil Emil zadovoljen s tem, bi pač ne mogel imeti ničesar proti temu, — je nadaljevala zamišljeno. — V splošnem pa obisk ne obvezuje človeka, ter je le izraz splošne dvorljivosti.

— Zakaj se tako navdušuješ zanj? — je vprašal nezaupno.

— In zakaj si ti tako zelo proti njemu? Al inaj ti povem, dragi? — Porogljivo se je namehnila. — Ljubosumen si na Ter Velpsa. In koncem konca bi Veri niti ne zamerila, kajti lep ali celo ljubezniv nisi bil še nikdar v svojem življenju, Lorenc.

Ozrl se je vanjo s prežečim pogledom.

— Ali si prišla sem, da mi poveš to?

— Gotovo ne in ti boš še spoznal. Kje pa je Vera? Rada bi govorila ž njo.

— Jurij naj jo pokliče.

— Ne, ne, pojdem sama k njej. Lorenc, ali veš, da je prihodnji teden rojstni dan Hilde? Gremo v opero ter večerjamo nato zunaj. Računam na vaju.

— Jaz sem bolan, — je mrmral Lorenc.

— Potem naj pride Vera sama.

Konrid je udaril z roko po mizi.

— Če jaz dovolim.

— Ne smeši se, Lorenc. — Mi ženske nismo vaše sužnje in mi je žal, da nimaš lastnosti, katere ima Emil v tako obilni meri, — je regla Georgina. — In da veš, jutri popoldne pride Vera za par ur k meni, ker ji moram pokazati novo obleko.

Odšla je ven ter poiskala Vero.

— Prihajam od Lorenca, ki te mi je odstopil za jutri popoldne, — je rekla veselo. — To ne sme iti tako dalje. Sediš po cele dneve v sobi, postajaš stara in grda ter nisi izza našega plesa videla še nikogar razven mene in Hilde, k večjem dr. Šrata. Tega ne vzdrži za dolgo noben pameten človek.

Sedla je na majhno zofo v kotu ter zrla radovedno na Vero.

— Ali veš, s kom sem govorila pred pol ure? S Ter Velpsom. Vera se je nekoliko stresla.

— Danes je napravil pri nas obisk.

— In vidva sta ga zavrnila? Vidiš, drago dete, meni se ne zdi primerno, da puščaš Lorencu vse muhe.

— Jaz! — je vzkliknila Vera.

— Meni bi ne smel napraviti kaj takega. Ter Velps je bil ves iz sebe. — Ogorčen. Videl te je ter smatral to za osebno žaljenje.

— Meni se zdi, da je zelo občutljiv, — je rekla Vera, ki je nalahno zardela.

— No, čuj, — je rekla Georgina. — Povej mi vendar, kaj imata proti njemu?

— Jaz nič, gotovo ne, — je zagotovila Vera, hitrejše kot je bila njena navada.

— Ti bi imela tudi najmanj vzroka za to. Očaran je od tebe ter bi rad napravil tvojo sliko.

Vera je stisnila obrvi.

— O tem ne more biti govora, — je rekla odločno.

— Zakaj pa ne? Ideja je dobra in jaz na tvojem mestu bi je ne odklonila kar tako.

— Je proti mojemu občutku, — je rekla Vera. — Zdi se mi kot da človek s tem izda svojo bistveno osebnost.

Georgina se je zasmejala.

— O, Vera, ti si bila sto let prepozno rojena. Ta ponos bi ti dobro pristojal, ko bi šla z dvignjeno glavo, kot Marija Antonijeta, na morišče, a v današnjih dneh je postal ta ponos nepotreben.

— Ne meni, ne meni, — je rekla Vera ter stisnila svoji roki. Zrla je z velikimi žalostnimi očmi v praznino in Georgina, ki je zrla nanjo, si je mislila z gotovo trpkostjo: — Kako lepa je. Želela bi prenesti le del te lepote name!

Nato pa je izpremenila pogovor.

— Torej ali prideš jutri, Vera? Hočem ti pokazati par novih oblek in tudi Hilda bi te rada videla.

— Če me bo Lorenc lahko pogrešal, rada.

— Torej na svidenje!

Peto poglavje.

— Milostljiva gospa se ni še vrnila ter prosi, da počakate za trenutek, — je rekel služabnik, ki je povedel Ter Velpsa v budoar Georgine.

Vstopil je. V kaminu je gorel resničen ogenj. Ko je stopil bližje, se je dvignila iz istega stola, na katerem je sedela v noči plesa, visoka ženska postava. — Vera.

— Milostljiva gospa, — je zajecal, ves presenečen. Ravno danes je najmanj upal, da bo izpolnjena njegova želja, a sedaj je stala pred njim, velika in vitka, z istim resno-žalostnim obrazom kot takrat, a v priprosti cestni obleki.

— Gospod Ter Velps! — je rekla mehanično, preplašena v dno svoje duše, kajti spomnila se je obljube, katero je dala Lorencu. Če je hotela držati to obljubo, ji ni ostalo nič drugega kot takoj zapustiti hišo Georgine in raditega je tudi obstala.

— Mojo sestrično boste mogoče pričakali z večjo srečo in ker je že pozno, moram iti domov. Ali ji hočete izročiti moje pozdrave?

Globoko užaljen je stopil korak vstran.

— Milostljiva gospa, če vam je neprijetno sestati se z menoj, kot se mi zdi, sem takoj pripravljen umakniti se.

— Kako pridete do tega, gospod Ter Velps? — je vprašala Vera.

— Mislim, da je domneva dosti umevna.

Iz njegovega glasu je spoznala, da je bil razžaljen.

— Ne bodite jezni name, — je rekla, še vedno stoječa ob stolu, — prosim vas za to, tudi če bi mislili, da imate vzrok za to. Georgina mi je že povedala, da ste bili užaljeni, ko niste bili zadnjič sprejeti pri nas, a moj mož se ni dobro počutil.

Zardela je. Grozno ji je bilo izgovoriti laž, a v tem slučaju ni bilo mogoče izogniti se ji.

— In to je bil dejanski vzrok? — je vprašal nezaupno. — No, potem ostanite danes tukaj ter mi privoščite takrat odrečene minute. Ne morete si predstavljati, kako sem hrepenel po pogledu na vas, — je dostavil bolj pritajeno.

Vera se je še vedno pomišljala, kajti skrajno nerada je storila nekaj, kar je bilo v nesoglasju z odkritostjo, a ob istem času je tudi občutila, da mora ostati, če noče žaliti Ter Velpsa. Sledeča hipnemu impulzu je zopet sedla na stol.

— Torej čakajva skupaj, — je rekla prijazno, ne da bi se pri tem ozrla vanj, — pod pogojem, da se ne bo sestrična predolgo zamudila.

— Hvala.

Nič drugega ni rekel, pač pa sedel poleg nje in njegove oči so se zapičile v njen obraz. Kljub mraku, ki je vladal naokrog, je čutila te poglede, ki so povečali mučnost položaja. Obrnila se je malo vstran ter zrla v žareči ogenj kamina.

— Zdi se mi kot da se je v zadnjem času vse zarotilo proti meni, — je pričel naenkrat na glas, a na tak način kot da zasleduje dolgo vrsto misli. — Nikjer vas nisem našel, čeprav sem vas neumorno iskal, podnevi na cesti, zvečer pa v gledišču in družbah.

(Dalje prihodnjič.)

IZ ŠPORTNEGA SVETA

Pred kratkim so se vršile pri Bost onu letalne tekme, pri katerih je odnesel prvo nagrado 18-letni Kanadčan John C. Miles. Pretekel je več kot deset milj ter prehitel vse svoje tekmece.

EDOUARD ESTAUNIE — MIRAN JARC:

Samota.

Nekoč sem srečal ob Lemanskem jezeru moža, ki se mi ni zdel baš moder, pač pa precej svojsten.

V tem času je prihajanje mednarodnih turistov, ki so jih privabili čari izumetničene prirode in razkošnih zavetišč, nadvse motilo blestečo pokrajino, sredi katere sva se razgovarjala. Prazničnost je nadaljevala noč ožarjenega obrežja, ki je na obzorju sličilo podobi ljudske veselice. Niti za trenutek nisi mogel pozabiti, da je bil to kraj svetskih zabav in nikoli mi ni prišlo na misel, da bi kdo tukaj utegnil iskati samoto. Mož, o katerim govorim, pa je prišel semkaj s takim namenom.

Kako sem nekega dne osupnil, ko mi je dejal: "Vi pravzaprav sploh ne veste, kaj je samota. Ni odvisna od zunanjosti, temveč je zadeva notranjega življenja." Ko pa je spoznal, da ga nisem dobro razumel, je s koncem svoje palice potegnil okrog sebe krog in nadaljeval: "Glejte, ta krožnica je simbol. Oba sediva na isti klopi. Jaz govorim, vi poslušate, toda ta črta naju loči in vi ste od mene dalje kakor najdaljnejša premičnica na nebu. Vidite, to je samota!"

Ali je imel mož prav? Kolikrat sem se od tedaj, kadar sem spet osamel, tako vprašal. In tudi prav tako se sprašujem danes ko sem zaprt v hotelski sobi in se pred mano sprostira ne več praznično razkošje montrejsko, temveč stroga silhueta Pelvouxja, — sprašujem se in ne vem odgovora.

Tisoč različnih samot je. Ali sploh veš, če te kdaj ta spremljevalka sploh zapusti? Samota te utegne dušiti v zapuščeni hiši prav tako kakor o bljubljeni ženski. Molk ni nič tesnobejši kakor šum, vsaj za tistega, ki je spoznal globoko praznoto, ki jo je ostavil odhod. In če ostreje pogledaš, ali je človek — romar, s spremljevalcem ali brez njega, res tako malo sličen umirajočemu, ki doživlja najglobljo, neizlečljivo samoto?

Bojim se, da ni samota sploh bistven pojav življenja. Malo jo poznamo, in sicer baš radi tega, ker jo neprestano doživljamo. Koliko časa je preteklo, preden smo začeli misliti o važnosti zraka in ga skušali opredeliti?

Toda, čemu objašnjevati in opredeljevati zlo, ki ga ne moremo izlečiti! Dejstvo je, da ni človeka, ki ne bi kdaj v svojem življenju obupno doživel grozo osamelosti. Ni skrivnostnejšega trpljenja. Čim globlje se zareže bolest v dušo, tem tišje je molčanje in baš radi samote vedno preslišimo plakanje nam sorodnih bitij in si domišljamo, da samo mi trpimo.

V redkih presledkih sem zajel odmev človeških obupov. Kolikor globoko sem grebel in rezal v dejstvo, vselej sem pri korenini zasledil — samoto. "Kolikor globoko" sem dejal, kajti v teh zadevah je težko priti globoko. Skrunilec je vsakdo, kdor prezgoden in prenagel trka na vrata neizrazljivosti. Med druge in njega pade zastor, za katerim se odigra tragedija, ki je skozi težko blago ne moremo gledati, — komaj, da dojamemo pretrgane krike.

Ob uri, ko pišem te vrstice, sem zagledal skozi okno nekega alpinista in vodnike, ki se odpravljajo na strmo Meije. Bedniki! Kadar bodo dospeli na vrh po tolikih mukah in naporih, ne bodo vedeli od čudesa več kakor za nevarno stezo. V opasnosti bo njihovo življenje — in plačilo? Plačilo bo spoznanje, da je še nešteto vrhov, ki jih niso dosegli, in verižje prepadov, ki so nedostopni... Vsem onim, ki smeli menijo, da bodo do dna spoznali skrivnost človeškega srca, pa bodisi celo najsorodnejšega kličem, da je njihovo drzno prizadevanje prav tako brezplodno kakor napor teh plezačev, ki so se napotili na Meijo. Na vrhu jih prav tako čaka edino plačilo: spoznanje neskončnih brezden, ki jih loči od vesoljstva, prav tako kakor v kraljestvu duš vlada brezmejna tajnost, ki je na osvetli noben žarek luči...

Išem svojega moža IVANA SELES in FRANCA in MARIJO FABEC, vsi so doma iz Prema in zadnja dva sta se nahajala pred par leti v Verona, Pa. Jaz sem popolnoma zapuščena že 14 let z dvema nedorastlima otrokoma, zdaj onemogla, zato prosim, da se mi javijo. Če pa kdo kaj ve o mojem možu, da mi poroča. — **Helena Seles**, rojena **Grl, Prem, štv. 82, Venetia Giulia, Italy.**
(2x 8,10)

Kje je JANEZ LOZEJ, doma iz Vrhpolja? Prosim, da se mi oglasi, ali pa če kdo ve, da mi poroča. — **Janez Krečič, Vrhpolje, štev. 69, Vipacco, Venetia Giulia, Italy.** (2 8,10)

SPOMENIK KEMAL PAŠI

Turčija je dežela brez spomenikov in šele z malimi reformami je priša tako daleč da se je sprijaznila z mislijo prvega spomenika v Carigradu. Ta spomenik naj bi predstavljal Kemala pašo preporoditelja moderne Turčije moža, ki je odpravil sultanat in kalifat in je dal domovini lice evropejske države.

Za spomenik je bil razpisan natečaj, katerega se je udeležilo okoi 40 umetnikov iz vseh dežel sveta. Prvenstvo med tekmovalci je bilo priznano osnutku avstrijskega kiparja Krippla, ki je napravil načrt za kip, predstavljajoč Mustafo Kemala v civilu. Carigrajsko mesto je bilo s to upodobitvijo zadovoljno.

Te dni je prišel spomenik iz brona na mesto. Določeno je bilo, da se postavi na Serailskem rtu na nalašč zato napravljenem podstavku. Preden pa se je to zgodilo se je dvignilo v Carigradu veliko ogorčenje. Prebivalstvo je ta spomenik odklonilo, češ, da ne redstavlja "ghazija", vladarja današnje Turčije, v dovolj dostojni podobi. Ponesrečena je baje predvsem Kemalova pozitura, ki baje prav nič ne odgovarja naravni pozi turškega glavarja.

Spor, ki se je izcimil radi spomenika, je šel tako daleč, da so morale oblasti kip obiti z deskami ter ga zakriti očem množice, ki se je zgražala nad delom. Najvišji politično upravni funkcijonar Carigrada pa se je napotil v Angoro, kamor je vzel s seboj mnogo fotografij, posnetkov spomenika z vseh strani. Kemal paša naj zdaj sam presodi, če je spomenik njega dostojen in vreden ali ne. — Posebno se zgražajo Turki nad tem, da bi se postavil spomenik na prostoru, ki je skoraj vedno zatemnjen od dima ladij, ki so zasidrane v bližini.

Glas o "nedostojnem" spomeniku se je med tem razširil že po vsej turški deželi. Pod pritiskom javnega mnenja se je zdelo turškemu prosvetnemu ministrstvu potrebno izdati odlok, da ne sme nobena občina in nobeno mesto v Tuirji postaviti nobenega spomenika, če nima za to predhodne odobritve samega ministra. S tem hoče angorska vlada očividno omiliti odpor, ki se je pojavil v prvi vrsti proti postavljanju spomenikov na katere Turčija ni navajena. Vsak načrt bo poslej pregledala strokovna komisija v prosvetnem ministrstvu in šele, če bo projekt odobren, bo mogoče delo uresničiti.

Pri kiparju Kripplu sta poleg Carigrada naročili spomenike Kemala paše še dve turški mesti, — Angora in Konja. Sedaj sta ti dve naročili ustavljeni in turška vlada se bavi z mislijo, da bi naročila poprsje Kamela paše in plaketo s Kemalovo glavo pri kakem kiparju evropskega slovesa.

S spomeniki v Turčiji je torej težka stvar. Kljub izvedenim reformam, ki so navidez prekvasile turški narod, prevladuje še vedno stara mentaliteta. Turki so sicer v taboru Kemala, pritrjujejo njegovim načrtom in se držijo njegovih zgledov — na zunaj; v notranjosti pa živi v njih še vedno stara tradicija, ki jih je po vojni tudi geografsko zanesla popolnoma na azijatska tla.

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamošnji večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH,

katerega toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravništvo.

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk, glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli štv. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

Kretanje parnikov - Shipping News

12. maja:
Berengaria, Cherbourg; De Grasse, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

13. maja:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.

14. maja:
Ohio, Cherbourg.

15. maja:
Majestic, Cherbourg; France, Havre; Sierra Ventana, Bremen, Thuringia, Hamburg.

18. maja:
Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.

19. maja:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

20. maja:
Thuringia, Hamburg.

22. maja:
PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.

25. maja:
Leviathan, Cherbourg, Bremen, Bremen.

26. maja:
Leviathan, Cherbourg.

26. maja:
Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.

27. maja:
Stuttgart, Cherbourg, Bremen, Deutschland, Cherbourg, Hamburg.

29. maja:
Olympic, Cherbourg.

1. junija:
Resolute, Cherbourg, Hamburg; Berlin, Cherbourg, Bremen.

2. junija:
Berengaria, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

3. junija:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

4. junija:
Republic, Cherbourg, Bremen.

5. junija:
Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zeeland, Cherbourg, Antwerp.

8. junija:
Muenchen, Cherbourg, Bremen.

9. junija:
Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.

10. junija:
Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherebourg, Bremen.

12. junija:
Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.

15. junija:
Reliance, Cherbourg, Hamburg.

16. junija:
Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

17. junija:
Westphalia, Hamburg.

19. junija:
Olympic, Cherbourg; Pennland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.

22. junija:
MARTHA WASHINGTON, TRST, SKUPNI IZLET.

23. junija:
Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

26. junija:
France, Havre; Belgenland, Cherbourg, Antwerp.

29. junija:
Resolute, Cherbourg, Hamburg, Thuringia, Hamburg; Bremen, Cherbourg, Bremen.

30. junija:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

6. julija:
PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

ŠKOF ZADRAVECZ

Med vojaškim škofom Zadravczem in patrom Bonisom, ki sta oba ljuba znanca iz madžarske falsifikatorske aferę, je prišlo zadnje čase do hudega konflikta. In sicer zaradi denarja — nota bene: ne ponarejenega! Zadeva je naslednja:

Ko je svojčas moral pater Bonis radi raznih nekorektnosti in nedostojnosti zapustiti svoj sedmograški red, se je kot navdušen pristaš "probujajočih se Madžarov" priklatil naravnost v Budimpešto in našel takoj gostoljubno zatočišče v palači škofa Zadraveza. Njuno prijateljstvo je prišlo tako daleč, da mu je škof Zadravecz poveril vodstvo vseh svojih "gospodarskih" zadev. In pater se je tekom mesecev res izkazal za tako izvrstnega "gospodarja", da je škofa Zadraveza opilil za vse prejemke, ki so mu prišli v roko ter obenem pouzmal vse vrednostne predmete. . . Škof Zadravecz je prišel nečednim manipulacijam svojega kloštrskega ekonoma na sled pri prvem obračunovanju dne 7. novembra l. l. Obračun je bil oster, toda na milo moledovanje je pater še nadalje ostal pri škofu. Ai se ni nič poboljšal. In tako seje pred kratkim zgodilo, da je škof Zadravecz sunil patra Bonisa čez prag ter celotno zadevo izročil svojemu odvetniku dr. Danerju.

Lepe gospodarske lastnoosti patra Bonisa so razvidne iz dr. Danerjevega javnega oglasa, ki navaja, da pater Bonis kot frančiškan ni nikoli imel in ne more imeti nobenega premoženja, zato naj se javijo vsi, ki so mu kdajkoli izročili denar ali pa od njega prejeli svote, odnosno kake vrednostne predmete.

Kot sodijo razni listi, je malo upanja da bi slednji poziv imel kaj uspeha. Značilno je namreč, da je pater potrošil ves denar za elegantna oblačila ,za šampanjce in za dekleta. In tu se bo moral škof Zadravecz v krščanski ljubezni že obrisati od nosom.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Prav vsakdo -
kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —
MALI OGLASI
v "Glas Naroda".

Pozor rojaki!
V zalogi imamo
SVETO PISMO
(stare in nove zaveze)
Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.
Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York, N. Y.